

Výstražné a informační systémy pro krizové řízení - v ORP Uherské Hradiště

Eva Andrýsková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Eva Andrýsková
Osobní číslo: L11224
Studijní program: B3909 Procesní inženýrství
Studijní obor: Ovládání rizik
Forma studia: kombinovaná

Téma práce: Výstražné a informační systémy pro krizové řízení –
v ORP Uherské Hradiště

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte rešerši ve vztahu k předmětné problematice s důrazem na legislativu, analytické materiály z provenience orgánů státní správy a nosné monografie
2. Analyzujte problematiku implementace výstražných a informačních systémů na zvoleném teritoriu s důrazem na potřeby krizového řízení a ochranu obyvatelstva
3. Na základě kritického zhodnocení stávajícího stavu formulujte případná doporučení k jeho perspektivnímu zlepšení

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. Integrovaný záchranný systém. 3., aktualiz. vyd. Praha: Armex Publishing, 2008. ISBN 978-808-6795-591

[2] ANTUŠÁK, Emil a KOPECKÝ. Úvod do teorie krizového managementu I. Vyd. 2. Praha: Oeconomica, 2003, 97 s. ISBN 80-245-0548-7

[3] ANTUŠÁK, Emil. Krizový management: hrozby - krize - příležitosti. Vyd. 1. Praha, 2009, 395 s. ISBN 978-807-3574-888

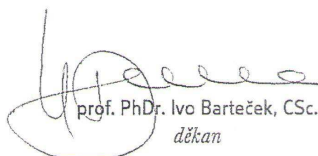
Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

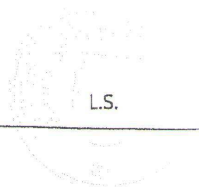
Vedoucí bakalářské práce: **doc. Václav Lošek, CSc.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **21. února 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **9. května 2014**

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 4. 5. 2016

.....
přímý podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Bakalářská práce je věnována výstražným a informačním systémům v krizovém řízení obce s rozšířenou působností Uherské Hradišti. Teoretická část reflektuje vztažnou legislativu a vymezuje důležité pojmy jak v krizovém řízení, tak v integrovaném záchranném systému.

V praktické části se zaměřuji na krizové řízení a integrovaný záchranný systém v Uherském Hradišti. Analyzuji výstražné, varovné a vyzumívací systémy, které se na daném území používají.

Klíčová slova: Krizové řízení, orgány krizového řízení, Integrovaný záchranný systém, komunikace, informační systém, lokální výstražné systémy, varovné a vyzumívací systémy.

ABSTRACT

The thesis is devoted to warning and information systems in emergency management of a municipality with extended competence town of. The theoretical part of the reference legislation reflects and defines important terms in both crisis management and integrated rescue system.

In the practical part focuses on crisis management and integrated rescue system in the town of. I analyze cautionary, warning and information systems that are used within a given territory.

Keywords: Crisis management, crisis management bodies, integrated rescue system, communication, information system, local alarm systems, alarm systems and information systems.

Poděkování

Chci poděkovat všem, kteří si našli chvíli v dnešní uspěchané době a věnovali mi drahocenný čas pro poskytnutí informací a podkladů pro moji bakalářskou práci.

Motto

Nemůžeš si dovolit nesdělovat informace!

Pokud mlčíš, přenecháváš iniciativu jiným....

Umění komunikace je základním předpokladem vůdcovství.

J.Humes

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ A LEGISLATIVA	11
1.1 LEGISLATIVA.....	12
2 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	15
2.1 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	15
2.2 ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	15
2.2.1 Vláda ČR.....	15
2.2.2 Ministerstvo vnitra	16
2.2.3 Orgány kraje.....	16
2.2.4 Orgány obce s rozšířenou působností	16
3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	18
3.1 FUNKCE A ORGANIZACE IZS	18
3.1.1 Mezi základní funkce IZS patří:.....	18
3.1.2 Organizace IZS.....	19
3.1.3 Komunikace složek IZS	21
3.1.4 Krizové telefony.....	22
3.1.5 Hromadné informační prostředky	22
4 INFORMAČNÍ SYSTÉM	23
4.1 INFORMAČNÍ POTŘEBY ČLOVĚKA	23
4.1.1 Informování obyvatelstva v období prevence	24
4.1.2 Informování obyvatelstva v období represe	24
5 VÝSTRAŽNÉ, VAROVNÉ A VYROZUMÍVACÍ SYSTÉMY	27
5.1 LOKÁLNÍ VÝSTRAŽNÉ SYSTÉMY	27
5.2 VAROVÁNÍ A VYROZUMĚNÍ	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
6 UHERSKÉ HRADIŠTĚ – OBEC S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	31
6.1 CHARAKTERISTIKA.....	31
6.1.1 Historie.....	31
6.1.2 Geografická charakteristika.....	31
6.1.3 Hydrologická a klimatická charakteristika.....	32
7 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V UHERSKÉM HRADIŠTI	33
7.1 STRUKTURA KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	33
7.1.1 Popis činnosti orgánů krizového řízení v Uherském Hradišti.....	33
7.2 KRIZOVÝ ŠTÁB MĚSTA UHERSKÉ HRADIŠTĚ.....	34
7.2.1 Členové krizového štábu	34
7.3 BEZPEČNOSTNÍ RADA MĚSTA UHERSKÉ HRADIŠTĚ.....	34
7.3.1 Členové Bezpečnostní rady města	34
7.4 KRIZOVÝ PLÁN MĚSTA	35
7.4.1 Opatření k řešení krizových stavů a MU.....	35

7.5	POVODŇOVÁ KOMISE MĚSTA UHERSKÉ HRADIŠTĚ	36
7.5.1	Povodňový plán města Uherské Hradiště	37
7.5.2	Předpovědní povodňová služba.....	37
7.5.3	Hlásná povodňová služba.....	37
8	VAROVACÍ A VYROZUMÍVACÍ SYSTÉM V UHERSKÉM HRADIŠTI	38
8.1	VYBAVENÍ VAROVACÍM A INFORMAČNÍM SYSTÉMEM OD PŘELOMOVÉHO ROKU 1997 AŽ PO SOUČASNOST.....	38
	Rok 1997	38
	Léta 1999 až 2000	38
	Rok 2005	38
	Rok 2009	38
	Rok 2012	39
	Rok 2013	39
8.2	ZÁVAZNÉ POKYNY PRO HLASOVÝ A SMS VSTUP DO VAROVACÍHO A VYROZUMÍVACÍHO SYSTÉMU MĚSTA UHERSKÉ HRADIŠTĚ	40
9	VÝSTRAŽNÉ A INFORMAČNÍ SYSTÉMY V UHERSKÉM OSTROHU A STARÉM MĚSTĚ [.....	42
9.1	UHERSKÝ OSTROH	42
9.2	STARÉ MĚSTO	43
10	DOTAZNÍK – INFORMOVANOST OBYVATELSTVA PŘI POVODNÍCH	46
10.1	ZPRACOVÁNÍ A ZHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ	46
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	56
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	60
	SEZNAM OBRÁZKŮ	61

ÚVOD

Právo na život a jeho ochranu je jedním ze základních lidských práv a jedním z hlavních úkolů na všech úrovních státní správy a samosprávy. K těmto účelům je přijímána celá řada opatření a budovány profesionální bezpečnostní záchranné sbory. K jejich dalšímu konstituování nemalou měrou přispěly povodně, které se prohnaly Českou republikou v roce 1997 a které uspíšily přijetí „Zákona o krizovém řízení“ a o změně některých zákonů, a „Zákona o integrovaném záchranném systému“, který vznikl především z potřeby společného postupu subjektů profesně zainteresovaných na záchranných a likvidačních pracích při mimořádných událostech. Nejedná se tedy o instituci, ale o spolupracující součinnostní systém. Přijetím Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a balíčku tzv. krizových zákonů byly vytvořeny základní předpoklady pro konstituování moderního a výkonného bezpečnostního systému a systému krizového řízení.

Výstražné systémy jsou součástí technického řešení sloužícího obyvatelstvu a orgánům krizového řízení v případech mimořádných událostí, které mohou vyvolat krizové stavy. Podklady získané z jejich provozování jsou důležité pro informování a varování obyvatelstva, představují významný nástroj, kterým disponují státní orgány, orgány krajů a obcí a jejich krizové štáby při přípravě na řešení krizových situací.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části věnuji pozornost legislativě krizového řízení a integrovaného záchranného systému. Dále věnuji pozornost terminologii krizového řízení a integrovaného záchranného systému a informačního varovného výstražného a vyrozumívacího systému. V praktické části jsem se zaměřila na základní aspekty problematiky krizové řízení v Uherském Hradišti, jeho funkce a orgány. Jádrem řešené problematiky je analýza budování a provozu výstražného a vyrozumívacího systému – jako vlastní cíl práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ A LEGISLATIVA

Aby nedocházelo k nedorozumění a následnému nezvládnutí krizové situace je nutné v předmětné oblasti striktně vymezit základní pojmy krizového řízení.

Pojmový aparát:

Krizové řízení – souhrn řídicích činností včetně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace. Krizové řízení je vše, co se týká jak přípravy na řešení krizové situace, tak i vlastního řešení již vzniklé krizové situace. [5]

Krizová situace – mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, nebo válečný stav. [16]

Krizový stav – stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu. [20]

Krizové opatření – opatření určené k řešení krizových situací nebo alespoň k jejich zmírnění. K realizaci krizového opatření lze některá práva občanů omezit nebo jim uložit konkrétní práva a povinnosti. [1]

Krizový plán – soubor dokumentů obsahující popis a analýzu krizových opatření a postupů při řešení krizové situace. [1]

Mimořádná událost – škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [19]

Ochrana obyvatelstva – plnění úkolů civilní ochrany. Zejména varování, vyzoomění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. [19]

Vyzoomění – souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé mimořádné události orgánům krizového řízení, právníckým osobám a podnikajícím fyzickým osobám podle havarijních plánů nebo krizových plánů. [2]

Varování – komplexní soubor organizačních, technických a provozních opatření zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva orgány veřejné správy na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost, vyžadující realizaci opatření na ochranu zdraví obyvatelstva, majetku a životního prostředí. [2]

Komunikace – přenos a výměna informací v mluvené, psané, obrazové nebo činnostní formě, který se realizuje mezi lidmi. [9]

Tísňová informace – informace pro obyvatelstvo, kterou se sdělují údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé události a nutných opatřeních k ochraně života, zdraví a majetku. Je předávána bezodkladně po vyhlášení varovného signálu. [24]

1.1 LEGISLATIVA

Konstituování krizové legislativy je dlouhodobý v podstatě neukončený proces odrážející vývoj bezpečnostního prostředí a dalších aspektů života společnosti jako takové. V podmínkách České republiky byl podmíněn především zásadními společenskými změnami po roce 1990, a její zahraničněpolitickou orientací.

V roce 1997 sužovala povodeň téměř jednu třetinu území České republiky. Na základě poznatků a informací bylo prokázáno nedostatečné řešení v oblasti integrovaného záchranného systému. Oblast krizového řízení nebyla v českém právním řádu na požadované úrovni do té doby řešena. V roce 1999 byly předloženy návrhy zákonů o krizovém řízení a integrovaném záchranném systému.

Krizová legislativa je tvořena především těmito následujícími právními normami.

Základními předpisy jsou:

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, ve znění pozdějších předpisů

Definuje účast státu při zajišťování bezpečnosti republiky, seznamuje s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, a okrajově i válečného stavu, stručně informuje o bezpečnostní radě státu. [16]

Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému

Zákon o integrovaném záchranném systému (dále jen IZS) řeší působnosti, oprávnění a povinnosti všech subjektů, které přicházejí do styku s přípravou na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva. [8]

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků a práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnosti za porušení těchto povinností. Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje určování a ochranu evropské kritické infrastruktury. [20]

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářském opatření pro krizové stavy

Zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů. Definuje hospodářské opatření pro krizové stavy jako organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových situacích pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb. [21]

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změnách některých zákonů

Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů. [22]

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů

Zřizuje se Hasičský záchranný sbor ČR, jehož základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. [18]

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení)

Zákon o obcích spadá do práva veřejného a zabývá se postavením, právy a povinnostmi obcí a jejich občanů. Skládá se z dvou částí. První část s názvem Obecní zřízení se například zabývá samostatnou působností obcí (hospodaření a spolupráce mezi obcemi), přene-

senou působností (pověřený obecní úřad), orgány obce (zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad). Druhá část se zabývá ustanoveními přechodnými a společnými. [17]

Ve vztahu k problematice krizového řízení, ochraně obyvatelstva a vlastní činnosti jednotlivých subjektů krizového řízení považuji za vhodné ještě jednou připomenout význam pojmového a kategoriálního aparátu, jakož i zásadní význam krizové legislativy.

2 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

2.1 Krizové řízení

Krizové řízení je souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury (zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). [20]

Krizové řízení zajišťuje provádění čtyř základních kroků, které tvoří prevence, připravenost, odezva a obnova k odvrácení pohrom, zmírnění a zvládnutí dopadů pohrom tak, aby byl možný další rozvoj.

Základní cíle krizového řízení:

- předcházení vzniku kritických situací,
- zajistit přípravu na zvládnutí eventuálních kritických situací,
- zabezpečit zvládnutí možných kritických situací v rámci působnosti orgánů krizového řízení a plnění úkolů a opatření uložených vyššími orgány krizového řízení,
- začít obnovu a další rozvoj. [3]

2.2 Orgány krizového řízení

Orgány krizového řízení jsou zákonem jmenované orgány veřejné správy (státní správy a samosprávy) předurčené k řešení krizových situací, které mohou vzniknout na území ČR. V souladu s příslušným ustanovením zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení se za orgány krizového řízení ČR považují vláda, ministerstva a jiné správní úřady, orgány krajů a ostatní orgány s územní působností, orgány obcí. [10]

2.2.1 Vláda ČR

Je ústředním výkonným orgánem státní moci, který uskutečňuje bezpečnostní politiku ČR. Je odpovědná za realizaci základní povinnosti státu ve smyslu ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR: zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochranu jejích demokratických základů a ochranu životů, zdraví a majetkových hodnot. Je odpo-

vědná za funkčnost systému krizového řízení ČR. Ukládá úkoly ostatním orgánům krizového řízení a kontroluje jejich činnost. [10]

2.2.2 Ministerstvo vnitra

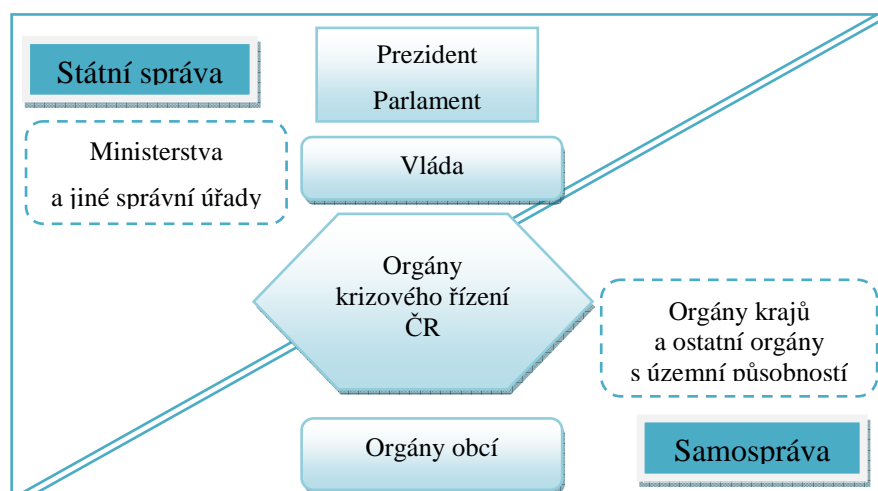
Ministerstvo vnitra má v systému krizového řízení mimořádné postavení, které mu stanovuje zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů. Ministerstvo vnitra koordinuje přípravu na krizové stavy, za tímto účelem sjednocuje kroky jednotlivých ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických a fyzických osob. Dále pořádá instruktáže a školení, provádí kontrolu krizových plánů, vede evidenci osob a řeší rozpory v oblasti krizového řízení. [15]

2.2.3 Orgány kraje

Orgány kraje při krizových situacích nebo ohrožení státu či válečného stavu nesou odpovědnost za řešení krizových situací v rámci svého kraje. Hejtman, v Praze primátor hl. města Prahy, má v pravomoci vyhlásit stav nebezpečí pro území celého svého kraje nebo jen jeho částí. Vláda může rozhodnutí zrušit, jestliže nejsou splněny podmínky pro vyhlášení tohoto stavu.

2.2.4 Orgány obce s rozšířenou působností

Základní složkou územní samosprávy je obec. Obce s rozšířenou působností vznikly jako nový druh obce v přímé návaznosti na zrušení okresních úřadů. V praxi se někdy nazývají tzv. trojkové obce, aby se odlišily od obcí se základní působností a pověřených obcí. [3]

Obrázek 1 Orgány krizového řízení České republiky, [10]

V roce 1999 nazrála společenská potřeba právní úpravy, která by vytvořila podmínky pro řešení situací vyvolaných mimořádnými událostmi. Do té doby nebyla v českém právním řádu oblast krizového řízení jako taková ukotvena. Vláda parlamentu předložila návrh zákona o krizovém řízení a IZS, který byl následně rozdělen a schválen v podobě dvou samostatných zákonů. Je to zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení, které doplnil třetí ze zákonů krizové legislativy zákon č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.

Právní ukotvení předmětné problematiky vytváří základní předpoklady pro konstituování systémů krizového řízení v kontextu komplexního fungování orgánů státní správy a samosprávy.

3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém (dále jen IZS) se začal formovat v 90-tých letech minulého století jak nástroj k zajištění ochrany života, zdraví a majetku občanů i životního prostředí. Prostřednictvím koordinovaného postupu jím reprezentovaných sil a prostředků jsou zajišťovány potřebné záchranné a likvidační práce v prostoru mimořádné události. Jeho základními složkami jsou Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen HZS), Policie ČR a zdravotnické záchranné služby krajů. Za rozvoj, legislativu a koordinaci činnosti IZS zodpovídá HZS. [6]

3.1 Funkce a organizace IZS

Naplnění cílové funkce IZS vyžaduje řadu schopností, realizujících jeho jednotlivé funkce.

3.1.1 Mezi základní funkce IZS patří:

- příprava na mimořádné události,
- výkonná (záchranné a likvidační práce),
- personální,
- technická,
- varovná a vyrozumívání,
- logistická,
- legislativní.

Cílem funkce přípravy na mimořádné události je zajistit potřebné síly a prostředky, schopné realizace záchranných a likvidačních prací. Jedná se jak o koncepci celého systému, tak o jeho výstavbu, vytváření sil a prostředků, systému koordinace a řízení atd. Součástí naplnění této funkce je monitorování hrozeb a rizik a zajištění připravenosti na nová rizika. Připravenost na realizaci záchranných a likvidačních prací se také zajišťuje cestou havarijních, povodňových a krizových plánů. Součástí této funkce je rovněž zajištění prevence.

Výkonná funkce je klíčovou z hlediska činnosti IZS. V jejím rámci je zajišťováno řešení mimořádných událostí realizací záchranných a likvidačních prací. Tato funkce představuje cílovou funkci IZS. Všechny zbylé funkce IZS vytváří jeho potenciál k řešení mimořádných událostí (dále jen MU).

Cílem personální funkce je disponovat kvalitními lidskými zdroji, které z IZS dělají kvalifikovanou akceschopnou sílu. Výběr personálu si řeší každá složka svými interními normativními akty.

Technická funkce zajišťuje vybavenost složek IZS vhodnou technikou, disponující schopnostmi pro řešení mimořádných událostí. V rámci technické funkce jsou zaváděny také počítačově orientované informační systémy, které zajišťují informační podporu IZS.

Cílem varovné a vyrozumívací funkce je zajistit informování obyvatelstva o vzniklých MU a způsobech jak zmírnit jejich důsledky, a rovněž zajistit vyrozumění kompetentních orgánů o vzniklé MU a aktivaci systému krizového řízení. Varování se provádí s pomocí sirén, místních informačních systémů a hromadných sdělovacích prostředků.

Prostřednictvím logistické funkce je zajištěna provozní připravenost sil a prostředků k realizaci záchranných a likvidačních prací. Jedná se především o zajištění provozuschopnosti techniky cestou údržby a oprav a také o zabezpečení provozním a spotřebním materiálem. Logistickou funkci si zajišťuje každá složka IZS individuálně.

Cílem legislativní funkce je zajistit legislativní podmínky pro činnost IZS. Dalším úkolem funkce je legislativní harmonizace činnosti IZS a její celkové zasazení do oblasti ochrany obyvatelstva. [6]

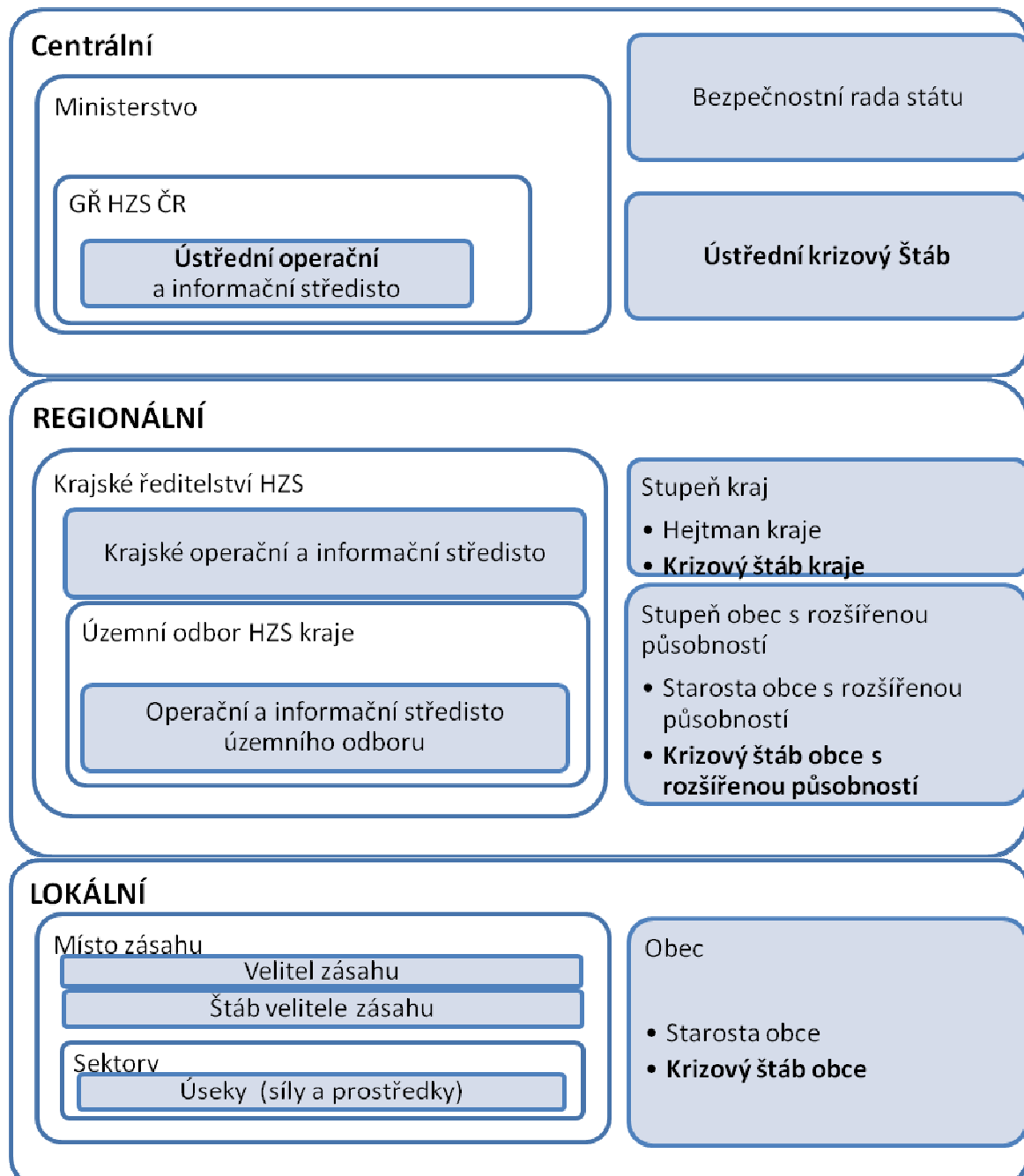
3.1.2 Organizace IZS

Organizace IZS vychází z jeho poslání a naplnění jednotlivých funkcí, které IZS zajišťuje. Vzhledem k tomu, že každý záchranný úkol je jedinečný, nelze dopředu vytvořit systém, který by svojí univerzální organizační strukturou pokryl řešení jakékoliv mimořádné události. Z toho důvodu je IZS definován jako koordinovaný postup jeho složek. Řešení jednotlivých mimořádných událostí je potom zajištěno dostupnými silami a prostředky složek IZS, které disponují požadovanými schopnostmi k jejímu řešení.

Složky IZS jsou podle zákona č. 329/2000 Sb., o IZS rozděleny na základní a ostatní. Základními složkami IZS jsou:

- hasičský záchranný sbor ČR a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí jednotkami požární ochrany,
- zdravotnická záchranná služba (dále jen ZZS),
- policie České republiky (dále jen PČR).

Ostatními složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Tyto složky poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. [7]

Obrázek 2 Rámcové schéma pevných a flexibilních struktur v IZS na jednotlivých úrovních [7]

3.1.3 Komunikace složek IZS

Významným nástrojem při komunikaci IZS, a to jak ve fázi příprav na mimořádnou událost tak ve fázi provádění záchranných a likvidačních prací, je systém krizové komunikace.

Krizovou komunikací se rozumí přenos informací mezi ostatními orgány, územními samosprávnými orgány a mezi složkami IZS za využití následujících prostředků hlasového i datového přenosu informací:

- účelové telekomunikační síť Ministerstva vnitra, která zabezpečuje hlasovou a datovou komunikaci a připojení hromadné radiokomunikační síť IZS,
- hromadné radiokomunikační síť IZS provozované pod ministerstvem pod názvem PEGAS, k běžnému provozu složek jako jediného radiokomunikačního prostředku se používá tam, kde byl ukončen přechod z radiokomunikačních technologií do hromadné sítě,
- veřejné pevné telekomunikační síť, ve které je spojení jištěno v rámci regulačních opatření uplatněním přednostního spojení,
- veřejné mobilní telekomunikační síť, ve které je spojení jištěno v rámci regulačních opatření uplatněním přednostního spojení, tzv. krizové telefony,
- prostředky mobilní telekomunikační sítě vyčleněné k zajištění spojení orgánů krizového řízení a obcí,
- záložní rádiové síť v přímém režimu na určeném kmitočtu, případně v režimu umožňujícím propojení,
- spojek nebo vytvořené rádiové sítě pro tranzitní přenos zpráv, které se použijí při selhání všech technologií,
- mobilní telekomunikační síť a zařízení, jejichž nasazení může povolit velitel zásahu nebo územně příslušné opatření a informační středisko IZS při nedostatečné kapacitě standardně používaných informačních prostředků, např. mobilní buňky operátorů pro lokální posílení kapacity mobilní sítě. [11]

3.1.4 Krizové telefony

Používání mobilních telefonů v krizovém řízení se datuje rokem 2002 pod názvem „mobilní krizové telefony“. Krizové telefony zavedlo Ministerstvo vnitra na základě rozhodnutí vlády.

Krizový telefon má z pravidla dvě čísla. Na jednom z nich, „krizovém“, jsou kromě celé škály služeb operátora pro účastníka zejména zajištěny:

- předem zvolená priorita, tedy přednost volání v rámci provozované sítě,
- provoz mobilního telefonu i při omezení ostatních účastníků sítě při jejím přetížení,
- přenos datových informací,
- informační systém založený na informační WEB serveru. [11]

3.1.5 Hromadné informační prostředky

Součástí opatření IZS je i potřeba uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce.

V této souvislosti je uložena povinnost všem, kdo provozují hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání. Tyto subjekty jsou povinny uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce na základě žádosti operačního a informačního střediska IZS neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu a navíc bez náhrady nákladů s tím spojených.

Od roku 1999 byly dotvářeny základy moderního krizového řízení a ochrany obyvatelstva, položeny základy krizové legislativy, v rámci bezpečnostní komunity přijata odpovídající terminologie. Neméně důležitý nástroj v IZS je krizová komunikace a tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce na požadované úrovni. [11]

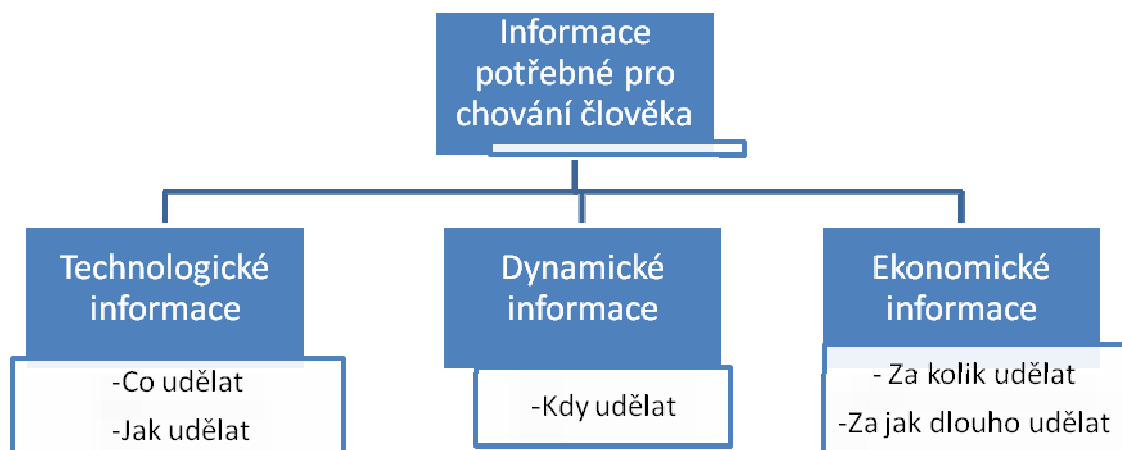
4 INFORMAČNÍ SYSTÉM

V mimořádné, neznámé a obtížné situaci jsou informace nezbytnou podmínkou orientace. Informace o hrozícím nebezpečí podmiňuje přípravu na krizovou událost, informace o průběhu události redukuje nejistotu a pocity bezmocnosti zasažených, obeznámenost s možnými dopady na prožívání může pomoci předcházet vzniku traumatu a dlouhodobých následků, ve fázi obnovy nabývají na důležitosti informace o zdrojích pomoci. [2]

4.1 Informační potřeby člověka

Informační problematiku člověka můžeme vyjádřit otázkou: „Jaké informace potřebuje člověk, aby jeho chování bylo v souladu s jeho existenčními podmínkami?“ Každý člověk potřebuje v daném okamžiku určité informace. Množinu informací, které člověk potřebuje pro své chování můžeme rozdělit do tří skupin a to na :

- technologické informace,
- dynamické informace,
- ekonomické informace.

Obrázek 3 Základní členění informačních potřeb člověka [12]

Pro člověka, který má řešit nějakou situaci a má být u něj dosaženo žádoucího chování, vystupují jeho požadavky na informace jako informační potřeby, které při uspokojení vytvářejí předpoklad očekávaného a žádoucího jednání a chování. Kdo nemá potřebné informace v požadovaném místě a čase, může se dostat do výrazných obtíží. [12]

Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně zákonů

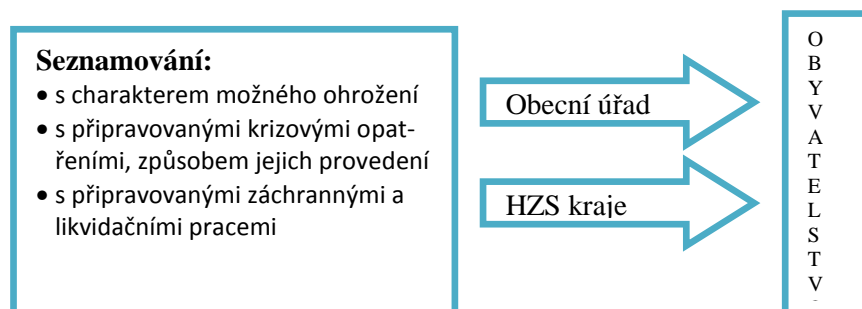
ve znění pozdějších předpisů stanovují odpovědným subjektem za oblast komunikace s veřejností orgány krajů a obcí a Hasičský záchranný sbor kraje.

Informování obyvatelstva můžeme rozdělit do dvou období, a to do období prevence a období represe. [12]

4.1.1 Informování obyvatelstva v období prevence

Komunikaci s obyvatelstvem v období prevence můžeme rozdělit do dvou oblastí:

- zpracování plánů, písemných a multimediálních materiálů, které jsou určeny pro práci s veřejností v případě nebezpečí a vzniku mimořádné události a krizové situace (tuto oblast mají v kompetenci orgány krajů a HZS kraje),
- seznamování obyvatelstva s charakterem možného ohrožení, s připravovanými krizovými opatřeními, připravenými záchrannými a likvidačními pracemi (tuto oblast mají v kompetenci orgány krajů, orgány obcí, HZS krajů).

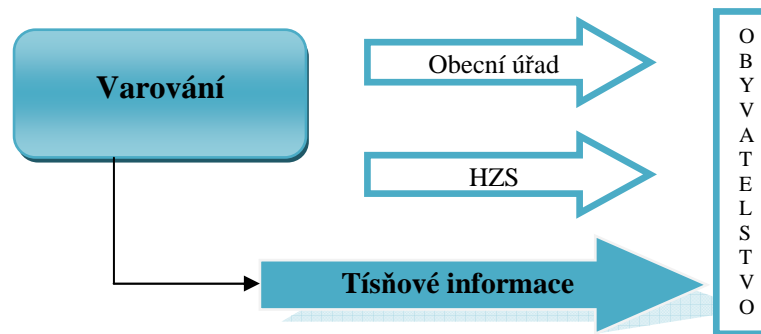
Obrázek 4 *Komunikace s obyvatelstvem v období prevence* [12]

Tyto základní kompetence stanovuje krizový zákon a zákon o IZS. Z uvedeného znázornění vyplývá požadavek na vzájemnou koordinaci těchto činností mezi HZS kraje a obecním úřadem.

4.1.2 Informování obyvatelstva v období represe

Komunikace obyvatelstva v období represe se dá rozdělit do dvou základních fází:

- první fáze je spojena s počátečním obdobím vznikající krizové situace a v oblasti komunikace s obyvatelstvem je realizována prostřednictvím varování,
- druhá fáze následuje bezprostředně po varování obyvatelstva a je realizována prostřednictvím poskytování tzv. tísňových informací.

Obrázek 5 Komunikace s obyvatelstvem v období represe [12]

Varování obyvatelstva má za cíl poskytnout rychlé a v co nejjednodušší formě upozornění na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost pomocí vyhlášením veřejného varovného signálu. Varovným signálem může být stanovený zvukový, slovní nebo optický signál. V ČR jsou tradičními prostředky varování poplachové sirény. Síť poplachových sirén je tvořena elektronickými poplachovými sirénami a elektronickými sirénami. V současné době je stále více rozvíjena síť elektronických sirén, které poskytují obyvatelstvu krátkou verbální informaci (klasická elektrická motorová siréna může poskytnout pouze tradiční zvukový signál).

Po ukončení varovného signálu se tísňová informace v co nejkratším čase doplňuje o další informace, a to zejména ve vysílání rozhlasových a televizních stanic, nebo v místních informačních prostředcích obce, rozhlasovými vozy policie ČR, hasičů, městské policie.

Tísňová informace v souladu s vyhláškou o ochraně obyvatelstva musí obsahovat:

- údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události,
- údaje o opatřeních ochrany obyvatelstva.

K poskytnutí tísňové informace se využívá koncových prvků varování, které jsou vybaveny modulem pro vysílání hlasové informace, a zejména všech hromadných vysílacích prostředků.

Tísňové informace jsou připravovány na co největší počet možných typů krizových situací a MU. Při vzniku nebo hrozbě vzniku krizové situace jsou pak tísňové informace před zveřejněním specializovanými týmy v krizových štábech dopracovávány a zpřesňovány.

Informování obyvatelstva představuje nástroj, kterým disponují státní orgány a orgány krajů a obcí a jejich krizové štáby při přípravě na řešení krizových situací. [12]

Obyvatelstvo, které je již v období prevence informované, se pak při krizové situaci stává aktivním subjektem, který nepodléhá panice.

5 VÝSTRAŽNÉ, VAROVNÉ A VYROZUMÍVACÍ SYSTÉMY

Varovné, výstražné a informační systémy představují technická řešení sloužící obyvatelstvu a krizovým štábům v případech MU, kterými jsou například živelní pohromy – povodně, požáry, sněhové kalamity, různé průmyslové havárie a další události, které mohou vyvolat krizové stavy. [24]

5.1 Lokální výstražné systémy

Mezi jedno z opatření ochrany před povodněmi se řadí budování lokálních výstražných systémů (dále jen LVS) a prvků varování a informování obyvatelstva.

Budování a provozování lokálních systémů v ČR začalo po ničivých povodních na Moravě v roce 1997. První LVS byl instalován v roce 1998 v městě Šumperku na Moravě. Podporu v instalaci LVS můžeme najít mimo jiné v usnesení vlády č. 382 ze dne 19. dubna 2000 „Strategie ochrany před povodněmi v České republice“. Projektová příprava a budování LVS a systému varování a vyrozumění je od roku 2008 předmětem dotací Ministerstva životního prostředí z Operačního programu Životní prostředí, oblast podpory 1.3. Omezení rizika povodní. V rámci tohoto programu jsou připravovány projekty, které pro zájmové území řeší vybudování prvků zájmového systému (vodoměrné a srážkové stanice), sítě prvků varování a vyrozumění (bezdrátový rozhlas, sirény) a zpracování digitálních povodňových plánů.

Základní funkce LVS :

- srážkoměry LVS jako první informují o hrozícím nebezpečí odesláním alarmových zpráv o překročení limitních hodnot srážek,
- vodoměrné stanice LVS zaznamenávají vzestup hladiny na toku způsobeny srážkovou činností. Při překročení zvolených stupňů povodňové aktivity aktivují odeslání alarmových zpráv zadaným příjemcům. [24]

Obrázek 6 Srážkoměrná stanice [24]

Obrázek 7 Vodoměrná stanice [24]

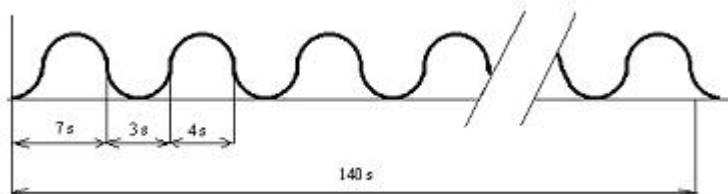
5.2 Varování a vyrozumění

Varování je komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečujících včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné události, vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva. [4]

Za jeden ze základních způsobů varování obyvatelstva je považováno vyhlášení varovného signálu prostřednictvím koncových prvků varování jednotného systému varování a vyrozumění. Takto provedené varování je doplněno dalšími tísňovými informacemi. Varovné informace mohou mít i formu mluveného slova, piktogramů, textů nebo kombinovanou formu. [4]

V ČR je zaveden systém varování obyvatelstva, který pokrývá téměř 100% všech trvale osídlených ploch naší země. Celý systém slouží k včasnému varování obyvatelstva, kdy je nezbytné okamžité ukrytí nebo evakuace. [25]

Na území ČR je od 1. listopadu 2001 zaveden jediný platný varovný signál „Všeobecná výstraha“ pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku MU. Signál má podobu kolísavého tónu sirény po dobu 140 vteřin a může být vysílán 3x po sobě v přibližně tříminutových intervalech. Bezprostředně po zaznění signálu následuje tísňová informace. [13]

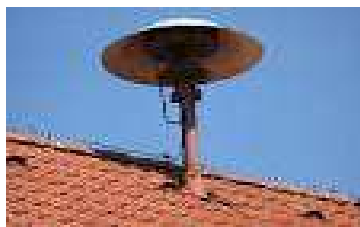
Obrázek 8 Všeobecná výstraha (zdroj: autor)

Vyrozumění je souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé mimořádné události orgánům krizového řízení, právními osobám a podnikajícími fyzickými osobám podle havarijních plánů nebo krizových plánů. [2]

K vyrozumění může být použito telefonní spojení, rádiové sítě složek IZS, sirén (svolávání jednotek požární ochrany), elektronické pošty.

Jednotný systém varování a vyrozumění je technicky, provozně a organizačně zabezpečován:

- vyrozumívacími centry – operační a informační střediska IZS a zařízení zřízená za účelem varování a vyrozumění,
- telekomunikačními sítěmi zahrnutými do infrastruktury systému selektivního radiového návěští – linková datová síť propojující zadávací terminály a další součásti systému a sítě umožňující ze zadávacích terminálů dálkově ovládat koncové prvky varování a předávat zprávy na pagery,
- koncovými prvky – rotační a elektronické sirény a místní informační systémy s vlastnostmi elektronických sirén, technická zařízení schopná předat informace orgánům krizového řízení. [14]

Obrázek 9 *Koncové prvky varování* (zdroj: autor)

Včasné a správné provedení varování a tísňového informování je jednou ze základních podmínek k zahájení komunikace orgánů krizového řízení s obyvatelstvem v ohrožení. V našich podmínkách jsou jeho prvky budovány na bázi nejmodernějších vědeckých a technických poznatků.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 UHERSKÉ HRADIŠTĚ – OBEC S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

6.1 Charakteristika

Pro každý správní obvod je důležité jeho územní rozložení. S toho vyplývá důležitost informací: na jakém pozemku (což zjistíme z historie) a v jakém geografickém, klimatickém a hydrologickém pásmu se nachází.

6.1.1 Historie

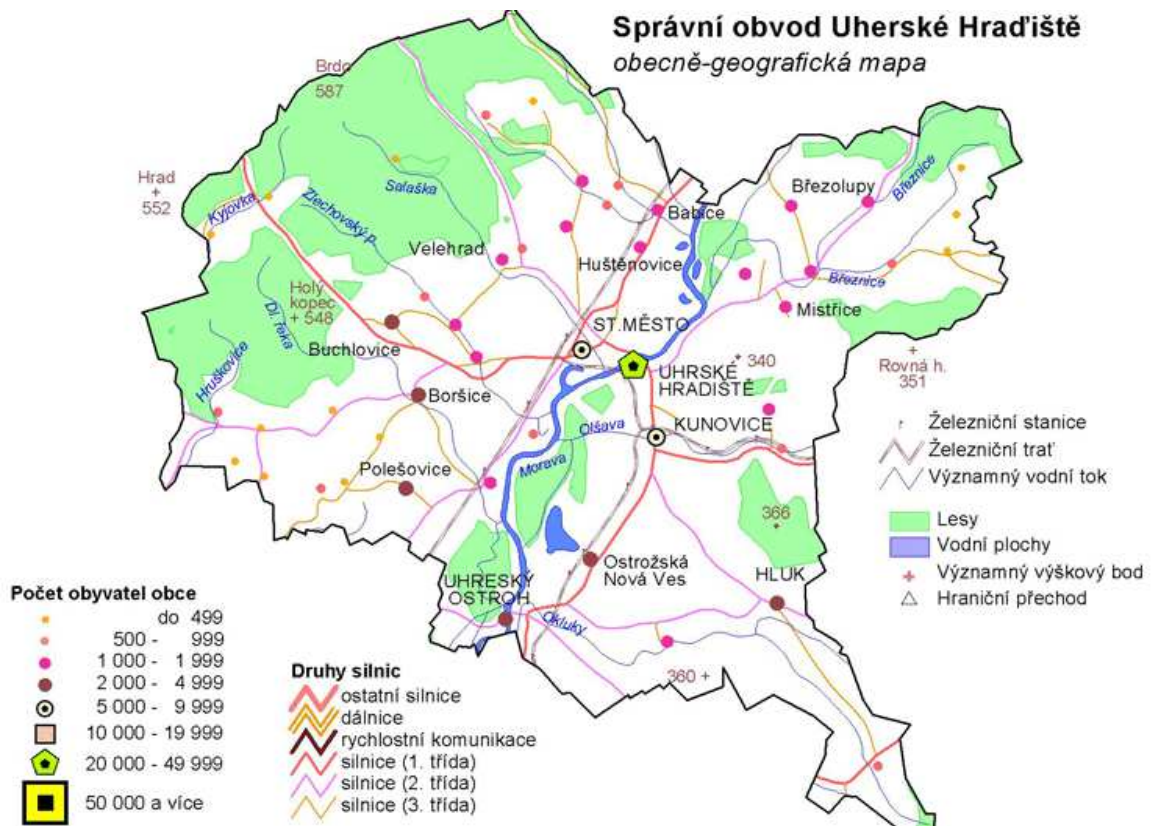
Historie někdejšího královského města je bohatá a sahá do dávné minulosti. Založeno bylo v roce 1257, což dokazuje listina krále Přemysla Otakara II.. Mírné klimatické podmínky a úrodná půda v nivě řeky Moravy předurčily tato místa k ranému osídlení. Tři původně pusté ostrovy na řece Moravě byly na počátku 9. století osídleny slovanským lidem. Sídlní areál na území dnešního Starého Města, Uherského Hradiště a Sadů patřil nepochybně k centrům Velké Moravy. Nově založené město v roce 1258 dostalo název Nový Velehrad, od kterého bylo na konci 13. století upuštěno. V roce 1294 je poprvé pojmenováno Hradištěm. Přívlastek „Uherské“ se objevil v roce 1587.

Obce Staré Město a Kunovice v letech 1954 – 1960 a v letech 1972 – 1990 byly součástí Uherského Hradiště. Dnes již jsou samostatnými obcemi, které byly v roce 1997 povýšeny na města. Podle nového uspořádání územní veřejné správy je nyní Uherské Hradiště obcí s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu žije přes 90 tisíc obyvatel.

6.1.2 Geografická charakteristika

Region se rozkládá v jihozápadní části Zlínského kraje a jižní hranicí tento obvod sousedí s Jihomoravským krajem. V rámci kraje sousedí na západě a severu se správním obvodem Kroměříž, na severu s obvodem otrokovickým a na severovýchodě a východě pak se správními obvody Zlín a Uherský Brod. Správní obvod ORP Uherské Hradiště zaujímá rozlohu 518 km². Do správního obvodu ORP Uherské Hradiště náleží 48 obcí.

Jeho povrch je značně rozmanitý, v západní části oblasti se rozkládá pohoří Chřiby s nejvyšším vrcholem Brdo (587 m n m). Směrem k východu se pohoří svažuje do Dolnomoravského úvalu, úrodné nížiny kolem řeky Moravy s odlesněnou a obdělávanou půdou plnou vsí, luk, mokřin a slepých ramen. Téměř 60% představuje zemědělská půda, podíl orné půdy je třetí nejvyšší v kraji. [29]

Obrázek 10 *Obecně-geografická mapa* [26]

6.1.3 Hydrologická a klimatická charakteristika

Hydrologická charakteristika je určena především tokem řeky Moravy, kde v povodí této řeky se nachází celé území správního obvodu. Řeka Morava je po své délce přiživována přítoky Olšavou, Salaškou, Dlouhou řekou a Březnicí. Přirozené vodní plochy byly vytvořeny regulací jejího toku. Poblíž Ostrožské Nové Vsi byla vybudována nádrž na zásobování pitnou vodou. Umělé nádrže byly vybudovány v blízkosti Osvětiman, Buchlovic a Hluku.

Většina území spadá do teplé klimatické oblasti, pro kterou je charakteristické teplé jaro, delší suché léto, teplejší podzim a krátká, poměrně suchá zima. Nad celým územím správního obvodu převládají celoročně hladinové větry pod vlivem západního proudění.

Geografické, hydrologické a klimatické podmínky jsou jedním z významných podkladů, z kterých získáváme základní informace pro varování před krizovými situacemi.

7 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V UHERSKÉM HRADIŠTI

7.1 Struktura krizového řízení

Orgány krizového řízení ORP Uherské Hradiště jsou zřízeny dle zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů. Jsou to orgány:

- Bezpečnostní rada města Uherské Hradiště,
- Krizový štáb města,
- Povodňová komise města Uherské Hradiště,
- kontaktní osoby pověřené řešením problematiky krizového řízení, ochrany obyvatelstva a obrany.

7.1.1 Popis činnosti orgánů krizového řízení v Uherském Hradišti

Orgány krizového řízení vykonávají následující činnosti:

- podílí se na připravenosti obce a správního obvodu na řešení MU a na připravenosti obce na řešení krizových situací,
- podílí se na přípravě úkolů hospodářských opatření pro krizové stavy dle zákona,
- plní úkoly úřadu vyplývající z problematiky ochrany utajovaných skutečností,
- podílí se na zabezpečení úkolů vyplývajících pro úřad ze zákona o obraně,
- zajišťují ochranu písemností s utajovanými skutečnostmi a ochranu skutečností zvláštního charakteru, vedení, ukládání a skartaci těchto písemností a kontrolují dodržování zásad pro práci s nimi, zabezpečují plnění úkolů hospodářských opatření pro krizové stavy dle zákona,
- zabezpečují komplexní agendu sborů dobrovolných hasičů,
- zabezpečují komplexní agendu městského rozhlasu a elektronických sirén,
- zabezpečují činnost bezpečnostní rady města a krizového štábu města,
- podílí se na tvorbě rozpočtu odboru. [29]

7.2 Krizový štáb města Uherské Hradiště

Starosta města zřizuje krizový štáb města jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací.

7.2.1 Členové krizového štábu

Krizový štáb města Uherské Hradiště má následující složení:

- členové Bezpečnostní rady města Uherské Hradiště,
- členové stálé pracovní skupiny a odborných skupin (pracovníci městského úřadu a zástupci složek IZS a odborníci s ohledem na druh řešené mimořádné události nebo krizové situace. [27])

Četnost zasedání krizového štábu je závislá na podmínkách, kdy na území ORP vznikne MU nebo bezprostředně tato událost hrozí.

7.3 Bezpečnostní rada města Uherské Hradiště

Je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace a řídí se nařízením vlády č.462/2000 Sb., k provedení §27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Předsedou bezpečnostní rady města Uherské Hradiště je starosta města, který jmenuje členy bezpečnostní rady. Na svých jednáních projednávají konkrétní ohrožení, které mohou obec postihnout.

7.3.1 Členové Bezpečnostní rady města

Mezi členy Bezpečnostní rady města náleží:

- starosta,
- tajemník Městského úřadu,
- místostarosta,
- vedoucí odboru životního prostředí,
- ředitel územního odboru Uherského Hradiště, HZS Zlínského kraje,
- zástupce ředitele ZZS Zlín,
- vedoucí odboru vnější služby Uherské Hradiště,

- vedoucí oddělení krizového odboru kanceláře starosty.

V poslední době Bezpečnostní rada města projednávala:

- krizový plán ORP,
- plány na modernizaci varovacích, vyrozumívacích a informačních systémů,
- protipovodňová opatření na vodních tocích a dílech ve správním obvodu ORP,
- informace o Sboru dobrovolných hasičů,
- aktualizace dokumentace týkající se krizového řízení,
- připravenost obcí, které na svém území mají zdroje nebezpečí, přesahující území dané obce,
- možnosti humanitárních organizací působících na území ORP při MU. [27]

7.4 Krizový plán města

Krizový plán města obsahuje souhrn opatření a postupů k řešení krizových situací, což je souhrn plánovacích, informačních a metodických dokumentů, které se používají při rozhodovací, řídicí a koordinační činnosti v krizové situaci. Dokument lze rozdělit na tři základní části:

- charakteristika organizace krizového řízení,
- krizová rizika zajištění krizových opatření, působnost a odpovědnost,
- úkoly zpracovatele krizového plánu.

Obsah přílohy části: přehled sil a prostředků, plány typové, operační, akceschopnosti, nezbytných dodávek s přehledem dodavatelů, materiálně technické zabezpečení, regulační opatření a mapy rizik a řešení. [31]

7.4.1 Opatření k řešení krizových stavů a MU

Mezi základní úkoly patří:

- příprava a přechod orgánů krizového řízení na zvláštní režim činnosti spojené s varováním, ukrytím, nouzovým zásobováním, obnovou postiženého území, tak, aby došlo k co nejmenším ztrátám na životech a škodám na majetku,
- aktualizace krizového plánu a jeho odborných příloh,

- upřesnění a kontrola počtu členů krizových štábů,
- upřesnění úkolů členů krizových štábů, odborných skupin, dotčených správních úřadů, obcí a složek IZS,
- příprava dokumentace k plnění úkolů Krizového štábu, zabezpečení dokumentace k archivaci, zabezpečení odposlechu veřejných sdělovacích prostředků,
- informování a „vzdělávání“ obyvatel v oblasti krizového řízení (ochrany obyvatelstva),
- seznámení obyvatel s riziky na území obce s připravenými opatřeními ke snížení následků, pro předcházení vzniku MU nebo krizových situací,
- zabezpečení informačních toků, což znamená kontrola telefonního, faxového, e-mailového a radiového spojení. [31]

7.5 Povodňová komise města Uherské Hradiště

Povodňová komise správního obvodu obce s rozšířenou působností Uherské Hradiště byla zřízena v souladu se zákonem č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Městská rada může k plnění úkolů při ochraně před povodněmi zřídit povodňovou komisi. Předsedou je starosta města, který jmenuje další členy komise z členů městského zastupitelstva a z fyzických a právnických osob, které jsou způsobilé k provádění opatření, popřípadě pomoci při ochraně před povodněmi. [28]

Složení povodňové komise k 1. 5. 2014:

- předseda – Tichavský Květoslav,
- místopředseda – Ing. Blaha Stanislav,
- tajemník – Ing. Fryšták Květoslav,

členové

- Sdružení obcí pro RBK - Mgr. Bartoš Jiří
- Město Staré Město - Bazala Josef,
- Krizové řízení Policie ZLK, ÚO UU - Mgr. Bc. Indra Tomáš,

- Povodí Moravy – Ing. Jahoda Miroslav,
- HZS Uherské Hradiště – Ing. Křeháček Jaroslav,
- Město Uherské Hradiště – Ing. Lacka Lumír,
- Město Kunovice – Mgr. Majíčková Ivana,
- Město Uherské Hradiště – Mgr. Schneiderová Eva,
- Slovácké vodárny a kanalizace – Ing. Trachtulec Lubomír,
- Lesy ČR, s.p. správa toků – Ing. Večeřa Milan.

7.5.1 Povodňový plán města Uherské Hradiště

Povodňový plán města Uherské Hradiště byl schválen na zasedání rady č.396/27 dne 20. 1. 2004 a byl aktualizován v letech 2005, 2007 a 2009.

Je základním dokumentem pro řízení povodňové ochrany a pro rozhodování povodňové komise (dále jen PK), kterou zřizuje městská rada, která dohlíží nad plněním preventivních protipovodňových opatření a organizací záchranných prací v případě povodně. [31]

7.5.2 Předpovědní povodňová služba

Informuje povodňové orgány a obyvatelstvo o možnosti vzniku povodňové situace. Tuto službu zabezpečuje dle Vodního zákona Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správci povodí. Hlavní součástí jsou výstrahy ČHMÚ před povodňovými jevy, intenzivními srážkami a bouřkami. Výstrahy jsou vydávány před vznikem nebezpečné povodňové situace a slouží k aktivaci povodňových orgánů na různých úrovních řízení. [30]

7.5.3 Hlásná povodňová služba

Vlastní hlásnou povodňovou službu zabezpečuje předseda PK- v současnosti se členy PK města Uherské. Hradiště a HZS ÚO Uherské Hradiště. Úkolem hlásné služby je zabezpečit předávání výstražných a varovných informací obyvatelstvu, okolním povodňovým komisím a nadřízeným povodňovým orgánům.

Hlásná služba vyhláší prostředky k tomu určenými II. a III. stupeň povodňové aktivity (siréna, rozhlas, megafony, vývěsky, rádio...) a také tyto stavy po pomnutí nebezpečí a na pokyn předsedy PK odvolá. [32]

Vzhledem k náležitostem protipovodňové ochrany lze konstatovat jejich plnou funkčnost.

8 VAROVACÍ A VYROZUMÍVACÍ SYSTÉM V UHERSKÉM HRADIŠTI

8.1 Vybavení varovacím a informačním systémem od přelomového roku 1997 až po současnost

Povodně v roce 1997 byly důležitým mezníkem ve sféře krizového řízení, jehož jednou z rozhodujících součástí je výstražný, informační, varovný a vyzumívací systém.

Rok 1997

V roce 1997 byly místním rozhlasem vybaveny pouze místní části města Uherské Hradiště a to Jarošov, Sady, Vésky a Míkovice. Centrum města rozhlasem ani jiným varovacím nebo informačním systémem vybaveno nebylo. Podle dostupných informací se místní rozhlas zrušil kolem roku 1980.

Léta 1999 až 2000

V tomto období bylo zprovozněno na území města šest elektronických sirén, které jsou určeny k varování obyvatel. Ty byly hrazeny z prostředků tehdejšího Hlavního úřadu civilní ochrany, realizovány byly Okresním úřadem, nyní jsou v majetku HZS Zlínského kraje. Varovným signálem tak bylo pokryto cca 70% území města, pokud započítáme i místní rozhlas ve výše uvedených místních částech. Nicméně z těchto elektronických sirén není možno provést hlášení jako z místního rozhlasu.

Rok 2005

V nastávajícím roce 2005 byly tyto sirény doplněny dalšími dvěma elektronickými sirénami v místních částech Jarošov a Sady. Tyto sirény jsou již napojeny na stávající místní rozhlas. Realizaci provedlo město Uherské Hradiště z dotačních prostředků a tudíž jsou v majetku města. Tímto krokem vznikl vyzumívací a varovací systém města Uherské Hradiště.

Rok 2009

V roce 2009 byl tento systém městem Uherské Hradiště modernizován o nové technologie. Tím byla doplněna možnost přímého vstupu z mobilního telefonu, možnost odesílání SMS zpráv pro omezený počet uživatelů (např. krizový štáb města) a byly do něj zahrnuty i některé budovy Městského úřadu.

Rok 2012

V roce 2012 došlo k rozšíření varovacího a vyrozumívacího systému města o 60 kusů bezdrátových hlásičů pro varování a informování občanů. Tyto hlásiče jsou umístěny v záplavovém území. Jako další krok k ochraně obyvatel bylo nainstalováno čidlo výšky hladiny na řece Moravě a srážkoměr přímo v Uherském Hradišti.

Všechny bezdrátové hlásiče, sirény a původní místní rozhlas v místních částech města Jarosov, Sady, Vésky a Míkovice jsou napojeny do jednotného systému varování a vyrozumění (dále jen JSVV), a to do JSVV provozovaného hasičským záchranným sborem.

Rok 2013

V loňském roce byl realizován integrovaný dotační projekt Zlínského kraje, v rámci kterého byl realizován individuální projekt města Uherské Hradiště, jehož obsahem bylo rozšíření pokrytí území města o dalších 25 bezdrátových hlásičů pro varování a informování obyvatel města. Dále došlo k zálohování důležitých pracovišť Městského úřadu záložním zdrojem elektrické energie.

Tento individuální dotační projekt umožňuje snížení rizika povodní, zlepšení povodňové služby na území města Uherské Hradiště formou doplnění a zkvalitnění varovného a informačního systému, který je navržen pro předávání varovných zpráv a informací do povodňové oblasti a bude splňovat a umožňovat:

- online kontrolu řídicích prvků technologie a obousměrných hlásičů umístěných v zátopových oblastech,
- možnost dálkově zjišťovat provozuschopnost hlásičů se zpětným přenosem na dispečink městské policie (dále jen MP) Uherské Hradiště,
- jeden JSVV přijímač pojme 4 km²,
- vstup a zobrazení stavu jednotek, hladiny a množství srážek z centrálního pracoviště,
- nezávislost hlavního pracoviště na MP Uherské Hradiště na řídicím počítači, tzn. v případě výpadku řídicího počítače bude možné odvísat hlášení přímo z lokálního mikrofону, vstoupit prostřednictvím GSM sítě, vstoupit z celostátního JSVV,
- nezávislost na elektrorozvodné síti minimálně na 72 hodin při realizaci předepsaného počtu varovných signálů a verbálních informací,

- monitoring výšky hladiny řeky Moravy na stanoveném místě s možností automatické dynamické změny četnosti datového obvolávání při vzniku prvního a vyšších stupňů povodňové aktivity,
- monitoring množství srážek na stanoveném místě s možností předání dat ve stanovených intervalech. [31]

8.2 Závazné pokyny pro hlasový a SMS vstup do varovacího a vyrozumívacího systému města Uherské Hradiště

Varovací a vyrozumívací systém města Uherské Hradiště (dále jen VVS) byl vytvořen za účelem varování, vyrozumění a informování občanů města Uherské Hradiště v případě mimořádných událostí a krizových situací. Pro stejný účel byl zřízen hlasový a SMS vstup do tohoto systému. VVS je napojen na jednotný systém varování a vyrozumění Hasičského záchranného sboru.

Závazné pokyny stanovují postup, oprávnění a odpovědnost zaměstnanců a strážníků Městské policie Uherské Hradiště pro hlasový a SMS vstup do VVS. Prostřednictvím PC lze provést varování, vyrozumění nebo informování občanů města Uherské Hradiště formou mluveného slova (hlášení), které je možno na úvod a na závěr doplnit přednastavenou znělkou. Hlášení je možné nahrát předem, uložit a odeslat k odvysílání v předem nastaveném čase.

Možnost odeslání SMS je vytvořena pro:

- vyrozumění nebo svolání při vzniku a v průběhu mimořádné události, krizové situace nebo při cvičení:
 - Bezpečnostní rady města Uherské Hradiště nebo Krizového štábu města Uherské Hradiště,
 - jednotek sboru dobrovolných hasičů zřízených městem Uherské Hradiště,
 - povodňových komisí,
 - strážníků MP,
- informování v souvislosti s řešením mimořádné události nebo krizové situace:
 - členů Rady města Uherské Hradiště o mimořádném svolání jednání Rady města Uherské Hradiště,
 - vedoucích odborů MěÚ.

Hlášení do VVS se rozdělují do následujících skupin:

- hlášení, u kterých hrozí nebezpečí z prodlení; jejich vyhlášení zajišťuje stálá služba MP po schválení velitelem MP, který pak neprodleně informuje starostu města,
- varování a informace občanům, které jsou spojeny s ohrožením života, zdraví a majetku; jejich vyhlášení schvaluje starosta města, v krizové situaci také vedoucí stálé pracovní skupiny Krizového štábu města Uherské Hradiště; vyhlášení zajistí kterýkoliv zaměstnanec nebo strážník MP, kterému je umožněn vstup do VVS,
- informace o technických haváriích, plánovaném přerušení dodávek energií, uzavírákách komunikací apod.; tyto informace vyhlašuje tiskový mluvčí města na pokyn tajemníka úřadu.

V situaci, kdy hrozí nebezpečí z prodlení (mimořádná událost nebo krizová situace), může odeslat SMS každý zaměstnanec nebo strážník MP, kterému je umožněn vstup do VVS, i bez přímého pokynu starosty města nebo tajemníka MěÚ. O tomto kroku pak odesílatel neprodleně informuje starostu města, případně tajemníka MěÚ.

Správu hardware (pevných částí) řídicího PC, jeho základního programového vybavení (operační systém, antivirové zabezpečení apod.) a síťového rozhraní (vzájemná komunikace počítačů oprávněných osob s řídicím PC) provádí pověřený pracovník odboru informatiky a komunikace MěÚ. [31]

V Uherském Hradišti a v obou mikroregionech začíná v roce 2013 výstavba nového informačního systému s názvem „Informační, vyrozumívací a varovací systém Zlínský kraj“.

9 VÝSTRAŽNÉ A INFORMAČNÍ SYSTÉMY V UHERSKÉM OSTROHU A STARÉM MĚSTĚ

V roce 2013 byl realizován integrovaný dotační projekt Zlínského kraje, v rámci kterého byl realizován individuální projekt mikroregionu Ostrožsko-Veselsko a mikroregionu Staroměstsko.

9.1 Uherský Ostroh

Město Uherský Ostroh bylo chráněno hrázemi stavěnými v průběhu předcházejících staletí. Řeka Morava protéká katastrálním územím (dále jen k.ú.) Chylice, kde teče mimo zastavěné území obce Ostrožská Nová Ves. Od severu protéká k.ú. Kvačice, kde zastavěnou část míjí přes k.ú. Ostrožské Předměstí, kde může ohrožovat zastavěnou část, dále protéká směrem východním přes k. ú. Uherský Ostroh – zastavěnou historickou částí města.

Před druhou světovou válkou byla řeka Morava regulována a část vodní masy byla odkloněna do nově vybudovaného odlehčovacího ramene „Nová Morava“, které mělo chránit město před povodní. Byl zde vybudován pohyblivý jez, který pomáhá regulovat vodní hladinu.

Záznamy o prvních povodních jsou z roku 1910, kdy došlo k zatopení většiny obytných domů a celých ulic. Podobná situace se opakovala i v roce 1997, kdy byla poškozena ochranná hráz na dvou místech. Došlo k odplavení zeminy o šířce cca 7 m a v délce cca 25 m. Další poškození provedli správci povodí mechanicky po povodních, kdy bylo nutné, aby voda z prostoru tzv. „Pastruhu“ protekla. Po roce 1997 bylo jednáno o opravě a zvýšení ochranné levostranné hráze na Moravě i odlehčovacím ramenu „Nová Morava“.

Varování obyvatelstva v Uherském Ostrohu nejprve prováděl obecní policajt, s vývojem technologie pak přišel rozhlas, a dnes je prováděno pomocí varovného systému řízeného centrálně.

Rodák z Uherského Ostrohu pan B. Smišovský daroval městu zvonku, která když byla poprvé puštěna v místním rozhlase, tak sebou „přinesla“ i povodně. Od té doby je schovaná v sejfě, protože kdykoliv se pustila, začala panika, že přichází –letá voda.

V Uherském Ostrohu se instalovala informační tabule výstražného systému pro neslyšící občany. Tato tabule slouží k převodu akustických signálů jednotného systému varování a vyrozumění do textové podoby dle pokynů generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky k realizaci technických požadavků na koncové prvky varování připo-

jované do jednotného systému varování a vyrozumění. Jeho využití je v prostorách s vyšší hladinou hluku např. v továrnách, v místech kde se zdržují osoby s vadami sluchu, na nádražích, v čekárnách apod. Skládá se z informačního panelu, řídicí jednotky a napájecího zdroje. Dá se ovládat dálkově (plně automaticky) nebo místně z ovládacího pultu místního ovládní. [32]

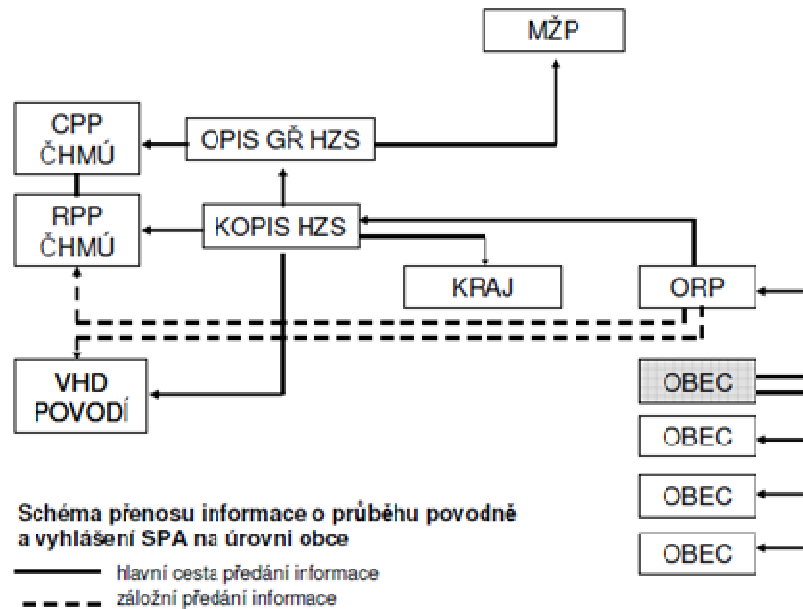
9.2 Staré Město

Staré Město leží v Dolnomoravském úvalu v rovině na pravém břehu řeky Moravy. Hlavním vodním útvarem je řeka Morava, která se při ojedinělých meteorologických podmínkách stává nebezpečným živlem, jako tomu bylo při povodni v červenci 1997. V minulosti řeka Morava na území Starého Města vytvářela slepá ramena, mělčiny, ostrůvky a nivní louky. Na vhodných místech vznikaly lužní lesy. Postupem času byly vymýceny, začala regulace vodního toku, v důsledku čehož zanikly slepá ramena buď přirozeně nebo lidskou činností. V dosahu vody docházelo k sezónnímu zaplavování luk, které byly dalšími úpravami vysušovány a zemědělsky obhospodařovány, nebo se zde, a to v záplavových oblastech, začala provádět výstavba jak domů, tak různých výrobních prostor. Nelze se tedy divit, že při červnových povodních v roce 1997 část Starého Města u řeky Moravy byla zatopena. Příčinou povodní byly srážky, které byly v našich podmínkách historicky nezaznamenaným jevem. Staré Město rozhlasem ani jiným varovacím nebo informačním systémem vybaveno nebylo. Varovnou a informační službu přebrali dobrovolní hasiči, kteří již při prvním zvýšení hladiny projížděli obcí a hlásili potřebné informace pomocí tlampačů. Dále se stav vody hlásil pomocí tříčlenných hlídek, které se nacházely na rizikových místech Moravy.

V roce 2010 již informace přicházely z povodí Moravy přes okresní štáb. Ve Starém Městě je jediný hlásič sirén, a to na hasičské zbrojnici a ovládá ho pouze HZS Zlín. Informace jsou opět podávány z vozu dobrovolných hasičů. Velkým přínosem byly mobilní telefony pro lepší a rychlejší sdělení dané situace.

V současné době probíhá projekt digitalizace bezdrátového připojení, který obsahuje hlásné profily a srážkoměrné stanice v digitálním povodňovém plánu města Staré Město. Rozhodujícím hlásným profilem pro účely varování obyvatelstva před povodněmi i aktivity povodňové komise města je hlásný profil kategorie A, který se nachází ve Sptyhňevě (ve správě ČHMÚ). Tento profil je vzdálen 22 říčních km od katastru obce Staré Město. Poskytuje dostatečnou dobu pro aktivaci povodňové komise města a varování obyvatelstva před povodní. Hlásný profil kategorie C se nachází na potoku Salaška. Z hlediska modelování dopadu

srážek se sbírají informace ze srážkoměrné stanice ve Starém Městě, srážkoměrné stanice na MěÚ Uherské Hradiště a nově zřízené srážkoměrné stanice umístěné na OÚ Újezdec. Tyto informace zpřesňují odhad dopadů srážek na vývoj stavů vodních toků regionu v blízkém časovém intervalu. [33]

Obrázek 11 Schéma toku informací [33]

Jez ve Spytihněvi – hlásný profil A – informace z těchto profilů jsou nezbytné pro opatření k ochraně před povodněmi na národní úrovni, nebo jsou využívány pro předpovědní povodňovou službu.

Obrázek 12 *Hlásný profil A ve Spytihněvi [33]*

Pomocný hlásný profil kategorie C má lokální význam. Je osazen ultrazvukovým bezkontaktním hladinovým čidlem s automatickým přenosem naměřených údajů na server města.

Obrázek 12 *Hladinoměry a srážkoměry [33]*

10 DOTAZNÍK – INFORMOVANOST OBYVATELSTVA PŘI POVODNÍCH

Dotazník byl sestaven pro získání informací od obyvatelstva. Skládal se ze 14 otázek. První tři otázky byly informační o věku, vzdělání a pohlaví respondentů. Další tři otázky se týkaly otázek informovanosti obyvatel a devět otázek bylo zaměřeno na varovný systém. Cílem dotazníku bylo sesbírání dat, ze kterých by bylo možno analyzovat stav povědomí obyvatelstva při vzniku MU a míru informovanosti mezi obyvateli. Nespornou výhodou dotazníku je snadná dostupnost dat, ale musíme v dnešní elektronické době brát v úvahu možnost vyhledání informace na PC.

Struktura otázek: zaměřují se na základní znalosti v oblasti varování obyvatel. Oslovena byla laická veřejnost na území ORP Uherské Hradiště z důvodu zjištění připravenosti obyvatel na MU. Dotazník byl proveden jak v tištěné, tak v elektronické podobě. Mezi obyvatel bylo rozdáno 180 dotazníků, z toho se vrátilo 75 dotazníků, návratnost dotazníků tedy byla 41,6 %. Dotazník byl anonymní, nehonorovaný a s účelem dotazníku byly respondenti obeznámeni.

10.1 Zpracování a zhodnocení získaných údajů

Odpovědi na jednotlivé otázky jsou zpracovány do tabulek, četnost odpovědí je vyjádřena jak absolutní, tak procentuální hodnotou. Otázky týkající se problematiky bakalářské práce jsou opatřeny komentářem.

Otázky č. 1 – 3 se týkají demografických údajů respondentů, nejsou dále analyzovány.

Otázka č. 1 – Pohlaví respondenta

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
Žena	54	72 %
Muž	21	28 %

Otázka č. 2 – Věk respondenta

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
15 - 30	36	48 %
30-45	25	33,33 %
45 - 60	13	17,33 %
0-15	1	1,33 %

Otázka č. 3 – Vzdělání respondenta

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
Středoškolské	52	69,33 %
Vysokoškolské	23	30,67 %

Otázka č. 4 – Znáte varovné signály?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) spíše ano	43	57,33 %
b) nevím	17	22,67 %
c) ano	8	10,67 %
d) ne	7	9,33 %

Účelem této otázky bylo zjistit, jaký je subjektivní pocit respondentů ve vztahu ke znalosti varovných signálů. Z výsledku vyplývá, že 68 % respondentů (součet odpovědí a + b) předpokládá, že varovné signály zná.

Otázka č. 5 – Kolik máme v ČR varovných signálů?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí, přičemž správná odpověď byla odpověď b).

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) 3	29	38,67 %
b) 1	23	30,67 %
c) 2	14	18,67 %
d) 4	9	12 %

Přestože v předchozí otázce vyjádřilo kladně svou znalost varovných signálů 68 % respondentů, při odpovědi na tuto konkrétní otázku odpovědělo správně pouze 31%.

6. Víte co máte dělat když uslyšíte varovný signál "všeobecná výstraha?"

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Správná odpověď je a).

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) zůstanu v domě, utěsním okna a dveře a zapnu sdělovací prostředky	50	66,67 %
b) nedělám nic, jde jen o signál pro hasiče	17	22,67 %
c) opustím dům a vyhledám úkryt	7	9,33 %
d) opustím dům a hledám místo události	1	1,33 %

Správnou odpověď na položenou otázku zvolilo 67 % respondentů, což koresponduje s odpovědí na otázku č. 4, zda respondenti varovné signály znají. Lze diskutovat, zda je takováto znalost v populaci dostatečná, protože v případě nedodržení těchto doporučení může dojít ke škodě na zdraví nebo i ke ztrátám na životech.

7. Jaký tón má varovný signál "všeobecná výstraha"?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Správná odpověď je a).

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) kolísavý tón sirény po dobu 140s	32	42,67 %
b) nevím	20	26,67 %
c) nepřerušovaný tón po dobu 140s	17	22,67 %
d) 25s trvalý tón, 10s přestávka, 25s trvalý tón	6	8 %

Na otázku správně odpovědělo 43 % respondentů, což je o 24 % méně, než je v předchozí otázce, týkající se správného chování při signálu „všeobecná výstraha“. Lze tedy odvodit, že přestože teoretické znalosti signálů nejsou příliš velké (méně než 50%), při zaslechnutí jakéhokoliv varovného signálu dokáží z hlediska osobní bezpečnosti správně reagovat i ti respondenti, kteří teoretické znalosti o podobě signálu nemají zcela přesné.

8. Kdy probíhá zpravidla na celém území ČR zkouška sirén?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Správná odpověď je odpověď a).

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) každou první středu v měsíci ve 12:00	71	94,67 %
b) každou středu ve 12:00	3	4 %
c) jednou za čtrnáct dní nezávisle na čase	1	1,33 %

Z této otázky vyplývá, že vzhledem k pravidelnému opakování této zkoušky, které je doplněné slovním vysvětlením, si občané tuto skutečnost uvědomují (správnost odpovědi 95 %).

9. Byla informovanost obyvatelstva v roce 1997 při povodních dostatečná?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) nevím	27	36 %
b) ne	25	33,33 %
c) spíše ne	18	24 %
d) ano	5	6,67 %

Většina respondentů - 57 % (součet odpovědí b+c) se domnívá, že informovanost při povodních 1997 nebyla dostatečná.

10. Stoupla míra informovanosti obyvatel na mimořádné události do povodní v roce 2010?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) spíše ano	25	33,33 %
b) nevím	23	30,67 %
c) ano	14	18,67 %
d) spíše ne	10	13,33 %
e) ne	3	4 %

52 % respondentů se domnívá, že v oblasti informovanosti obyvatel došlo ke zlepšení.

11. Jaké je číslo evropského tísňového volání?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Správná odpověď je a).

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) 112	73	97,33 %
b) 158	2	2,67 %

12. Máte zkušenosti s voláním na tísňové linky?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) ne, nikdy	51	68 %
b) ano, jednou	13	17,33 %
c) ano, několikrát	11	14,67 %

Předchozí otázky ukázaly, že informovanost obyvatel o čísle tísňového volání je více než 97 % a to přesto, že osobní zkušenost s tímto voláním má pouze cca 1/3 respondentů.

13. Myslíte si že jste dostatečně informováni v případě vzniku mimořádných událostí?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) spíše ano	30	40 %
b) ne zcela	27	36 %
c) ne	14	18,67 %
d) ano	4	5,33 %

Pouhých 45 % respondentů se vyjádřilo, že se cítí dostatečně informováno v případě mimořádné události.

14. Co byste uvítali ke zlepšení Vaší informovanosti v případě vzniku mimořádné události?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Odpověď	Počet	Vyjádření v %
a) instruktivně vzdělávací pořady	49	65,33 %
b) letáky	18	24 %
c) semináře	8	10,67 %

Údaje získané z dotazníku ukazují oblast informovanosti obyvatel jako nedostačující. Některé otázky ukázaly v daném tématu dobrou znalost respondentů, jiné pouze prokázaly, že samotná připravenost není na takové úrovni, jakou bychom předpokládali. V otázkách týkajících se varovných signálů byly odpovědi převážně na dostačující úrovni. Respondenti vědí, jak prakticky reagovat, což vyplývá například z otázky č. 8, přestože přesná terminologie v oblasti varovných signálů není respondentům zcela jasná.

Otázky týkající se subjektivního pocitu informovanosti respondentů při mimořádných událostech a míry jejího zvyšování v průběhu času ukázaly, že kladné odpovědi se pohybují kolem 50%, což je v oblasti tak závažné, jako je ochrana obyvatelstva, nedostačující.

ZÁVĚR

Lidská společnost se snaží negativním následkům mimořádných událostí zabránit, případně je alespoň snížit na přijatelnou míru. Ke zmírnění následků přispívají zejména legislativní opatření na celostátní úrovni a organizační opatření na úrovni konkrétních území. Klíčovou roli v této oblasti hrají informace a jejich rychlé předávání mezi subjekty na všech úrovních. Ve své práci jsem se, po definování teoretického rámce vztažného k dané problematice, věnovala informovanosti při mimořádných událostech v regionu ORP Uherské Hradiště. Impulsem pro zlepšování výstražného a informačního systému daného regionu se staly povodně v roce 1997, které zmiňované lokality zasáhly nebyvalou silou.

V následujících deseti letech docházelo pouze k dílčím zlepšením, kvalitativní a kvantitativní posun (rozmístění čidel, propojení pomocí digitálního systému) však nastal teprve po roce 2012, jak je popsáno u konkrétních obcí v praktické části práce. V dotazníkovém šetření jsem však zjistila, že pocit dostatečné informovanosti obyvatel se stále pohybuje pouze kolem 50 %.

Informace o způsobu užití nových výstražných a informačních systémů je možno obyvatelstvu předávat prostřednictvím instruktivně vzdělávacích pořadů (jak v dotazníkovém šetření preferovalo 65 % respondentů). Na regionální úrovni je možno pro tyto účely využít vysílání regionální Televize Slovácko, ve které mohou být pořady konkrétně zaměřeny na danou regionální oblast. Další vhodnou formou je informovat obyvatele pomocí letáků, distribuovaných do schránek, případně pomocí publikací, které by si občané mohli vyzvedávat na určených místech (například na obecních úřadech). Informační články mohou být rovněž publikovány v místních zpravodajích.

Praktickou účinnost nově instalovaných výstražných a informačních systémů však bude možno ověřit až v případě vzniku mimořádné události. V takovém případě bude vhodné iniciovat následný výzkum pro zjištění, jsou-li instalované systémy dostačující a účinné.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] KRATOCHVÍLOVÁ, Dana. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005, 140 s. ISBN 80-866-3470-1.
- [2] BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2004, 299 s. ISBN 80-247-0708-X.
- [3] HORÁK, R., M. KRČ, R. ONDRUŠ a L. DANIELOVÁ. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde Praha, a.s., 2004, 407 s. ISBN 80-720-1471-4.
- [4] KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Vyd. 1. Praha: Armex, 2006, 100 s. ISBN 80-86795-33-0X.
- [5] REKTOŘÍK, Jaroslav. *Krizový management ve veřejné správě: teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2004, 249 s. ISBN 80-861-1983-1.
- [6] LUKÁŠ, L., V. HLADÍK, O. KOSIČKA, P. MUSIL, L. PRUDIL, V. ZDICH. *Informační podpora integrovaného záchranného systému*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2011, 182 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-105-7.
- [7] KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Armex, 2006, 119 s. ISBN 80-867-9535-7.
- [8] SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Vyd. 1. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010, 55, 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
- [9] MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2003, 361 s. ISBN 80-247-0650-4.
- [10] ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: hrozby - krize - příležitosti*. Vyd. 1. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2009, 395 s. ISBN 978-807-3574-888.
- [11] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, 157 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-007-4.

- [12] RICHTER, Rostislav. *Komunikace s obyvatelstvem při krizových situacích*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009, 110 s. ISBN 978-80-86640-65-5.
- [13] MIKA, Otakar J. *Informovanost obyvatelstva a jeho připravenost na zvládnání mimořádných událostí*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7394-111-6.
- [14] ZEMAN, Miloš a Otakar J MIKA. *Ochrana obyvatelstva*. Vyd. 1. Brno: VUT FCH, 2007, 116 s. ISBN 978-80-214-3449-3.
- [15] HORÁK, Rudolf. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-807-2018-277

Právní předpisy

- [16] Česká republika. Ústavní zákon: o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 1998, roč. 1998, č. 110, 39.
- [17] Česká republika. O obcích: obecní zřízení. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2000, roč. 2000, č. 128, 38.
- [18] Česká republika. O Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2000, roč. 2000, č. 238, 73.
- [19] Česká republika. O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2000, roč. 2000, č. 239, 73.
- [20] Česká republika. O krizovém řízení a o změně některých zákonů: krizový zákon. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2000, roč. 2000, č. 240, 73.
- [21] Česká republika. O hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2000, roč. 2000, č. 241, 73.
- [22] Česká republika. O vodách a o změně některých zákonů: vodní zákon. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2001, roč. 2001, č. 254, 98.

- [23] Česká republika. Nařízení vlády: k provedení §27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2000, roč. 2000, č. 462, 132.

Internetové zdroje

- [24] KOČMAN, Tomáš, Jan KUBÁT a Pavel MUSIL. *Lokální výstražné a varovné systémy v ochraně před povodněmi*. In: *Povodňový informační systém* [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: www.povis.cz/mzp/131/LVVS.pdf
- [25] *Vaše cesty k bezpečí aneb chytré blondýnky radí* [online]. 1.vyd. Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje: Praha, 2011 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: www.firebrno.cz > Vaše cesty k bezpečí
- [26] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Krajská správa ČSÚ ve Zlíně. *Obecně-geografická mapa správního obvodu ORP Uherské Hradiště* [online]. http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/so_orp_uherske_hradiste. 27.2.2014 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/obecne_geograficka_mapa_spravniho_obvodu_orp_uherske_hradiste/\\$File/7207.gif](http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/obecne_geograficka_mapa_spravniho_obvodu_orp_uherske_hradiste/$File/7207.gif)
- [27] LACKA, Lumír. Oddělení krizového řízení [online]. 21.7.2010. město Uherské Hradiště, 16.4.2014 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Folders/21104-1-Oddeleni+krizoveho+rizeni+.aspx>
- [28] MARTÍNKOVÁ, Jitka. Uherské Hradiště oficiální portál města: *Povodňová komise* [online]. 21. 3. 2011, 11. 4. 2014 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/10858-2-Povodnove+komise.aspx>
- [29] Charakteristika SO ORP Uherské Hradiště [online]. 27.2.2014. Krajská Správa ČSÚ ve Zlíně [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika_so_orp_uherske_hradiste
- [30] *Povodňový plán města: Hlásná služba* [online]. Uherské Hradiště [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://www.edpp.cz/uher_hlasna-sluzba/

Interní materiály

- [31] Interní materiály města Uherského Hradiště

[32] Interní materiály města Ostrožská Nová Ves

[33] Interní materiály města Staré Město

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

IZS	Integrovaný záchranný systém.
HZS	Záchranný hasičský sbor.
ZZS	Zdravotnická záchranná služba.
PČR	Policie České republiky
MV	Ministerstvo vnitra
MU	Mimořádná událost
LVS	Lokální výstražný systém
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
PK	Povodňová komise
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
HZS ÚO	Hasičský záchranný sbor územní odbor
SPA	Stupeň povodňové aktivity
MP	Městská policie
CPP	Centrální předpovědní pracoviště
RPP	Regionální předpovědní pracoviště
VHD	Vodohospodářský dispečink
OPIS	Operační informační středisko
KOPIS	Krajské informační středisko

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 <i>Orgány krizového řízení České republiky</i>	16
Obrázek 2 <i>Rámcové schéma pevných a flexibilních struktur v IZS na jednotlivých úrovních</i>	20
Obrázek 3 <i>Základní členění informačních potřeb člověka</i>	23
Obrázek 4 <i>Komunikace s obyvatelstvem v období prevence</i>	24
Obrázek 5 <i>Komunikace s obyvatelstvem v období represe</i>	25
Obrázek 6 <i>Srážkoměrná stanice</i>	27
Obrázek 7 <i>Vodoměrná stanice</i>	27
Obrázek 8 <i>Všeobecná výstraha</i>)	28
Obrázek 9 <i>Koncové prvky varování</i>	29
Obrázek 10 <i>Obecně–geografická mapa</i>	32
Obrázek 11 <i>Schéma toku informací</i>	44
Obrázek 12 <i>Hlásný profil A ve Spytihněvi</i>	45
Obrázek 13 <i>Hladinoměry a srážkoměry</i>	45